

TIER 1 | USCIRF-RECOMMENDED COUNTRY OF PARTICULAR CONCERN (CPC)

ኮሚሽን ኢህጉራዊ ናጽነት ሃይማኖት ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ (U.S. Commission on International Religious Freedom (USCIRF)): ርእሱ ዝኸኣለን ጽምዶ-ሰልፋውን ኮሚሽን ፊደራላዊ መንግስቲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ኮይኑ፡ ኣብ ወጻኢ ሃገራት ንዘሎ ኣድማሳዊ ሃይማኖታዊ ናጽነት ወይ እምነት ይከታተል። ብመሰረት ኣብ 1998 እተኣወጀ ኣዋጅ ኢህጉራዊ ሃይማኖታዊ ናጽነት (International Religious Freedom Act (IRFA)) ዚቐመ እዩ፤ USCIRF፡ ኣብ ወጻኢ ሃገራት ንዘሎ ጥሕስት ሃይማኖታዊ ናጽነት ወይ እምነት ንምክትታል፡ ንኢህጉራዊ መምዘኒታት ይጥቀምን ብዛዕባ ፖሊሲ ዚምልከት ለበዋታት ድማ ንፕረዚደንት፡ ጸሓፊ/ት ጉዳያት ወጻኢን ባይቶን የቐርብን። USCIRF፡ ካብ ክፍሊ ወጻኢ ጉዳያት እተፈልየን ውጹእን ዝኾነ ዘይሻራዊ ትካል እዩ። ዓመታዊ ጸብጻብ 2019፡ ነቲ ኣብ ባይታ ዝፍጸም ዓመጸት ዝሰንዱን ዘይሻራዊ ለበዋታት ፖሊሲ ድማ ንመንግስቲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ብዘቐርቡን ኮሚሽነራትን ክኢላታትን ንዝተኻየዱ ዓመታዊ ስርሓት ዚምልከት እዩ። ሽሕ እኳ ድሕሪ'ዚ ገደብ-ግዜ ዝተፈጸመ ሓደ ሓደ ኣገደስቲ ፍጻሜታት ዝተጠቐሰ እንተኾነ፡ ዓመታዊ ጸብጻብ 2019፡ ካብ ጥሪ 2018 ክሳብ ታሕሳስ 2018 ንዘሎ ንውሓት ግዜ ዚሸፍን እዩ። ብዛዕባ USCIRF ዚምልከት ተወሳኺ ሓሳባት ንምርካብ፡ ነዚ መርበብ-ሓበሬታ [ኣብዚ](#) ከፊትኩም ርክብ ወይ ድማ ብ202-523-3240 ገይርኩም ንUSCIRF ብቐጥታ ተወከሱ።

ኤርትራ

ቀንዲ ርኽቦታት፦ ኣብ ሓምለ 2018 ኣብ መንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን እተገብረ ስምምዕ ሰላም፡ ከምኡውን ኣብ መስከረም 2018 ኣብ ስዑዲ ዓረብ ካልኣይ ስምምዕ ሰላም እንደገና ብምክያዱ ንተስፋታት ኣበሪኹ እኳ እንተነበረ፡ ኣብ 2018፡ ኩነታት ሃይማኖታዊ ናጽነት ከምቲ ኣብ ዝሓለፈ ዓመታት ዝነበረ ልክዕ ቀጸሉ ነይሩ። እዚ ስምምዕ'ዚ፡ ኣብ መስከረም 2018፡ ምክፋት ዶብ ኣሰዲቡ፤ ኣብ መንጎ ዘነ ክልተ ሃገራት ድማ ንግዲ፡ ንግዳዊ በረራታትን ጸውዒታት ተሌፎንን ከምዝቐጸል ኮይኑ እዩ። እንተኾነ ግን፡ ኣብ ኤርትራ፡ ኣብ ሃይማኖታዊ ናጽነትን ካልእ ኩነታት ሰብኣዊ መሰላትን ዝኾነ ምምሕያሽ ኣየርኣየን ኣሎ። እዚ ምክፋት'ዚ ዶብ'ዚ ድማ ኤርትራውያን ስደተኛታት ብናጻ ናብ ኢትዮጵያ ንክሰግሩ ኣኸኢልዎም እዩ። ኣርባዕተ ሃይማኖታውያን ማሕበረ-ኮማት ጥራይ ብኤርትራ ኣፍልጦ ተዋሂብዎን ይርከቡ፤ ቁብጣዊት ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ፡ ሱኒ እስላም፡ ሮማዊት ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያንን ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ እየን። እዘን ወግዓውያን ሃይማኖታውያን ጉጅለታት እንተኾናውን፡ ንእምነተን ብናጽነት ክኸተላ ኣይክእላን እየን። ምክንያቱ፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ንጉዳያተን ይከታተልን ኢዱ ድማ የኣቱን እዩ። መንግስቲ፡ ካልኣት ሃይማኖታውያን ጉጅለታት ንክምዘገባ ኣየፍቅድን እዩ። ከም ዘይሕጋውያን ድማ ይርእየን። ንኤርትራውያን ብሓይሊ ኣብ ውትህድርና ምክታብ ይቐጽሎ ኣሎ። ኣብ ስቪላዊ ይኹን ኣብ ወተሃደራዊ ኣገልግሎት ኣብ ዘለውሉ እዋን ድማ ንሃይማኖቶም ወይ እምነቶም ናይ ምክታል መሰላቶም ከምዝንፈግ ይገብር ኣሎ። ኣብ ልዕሊ'ዚ ወታሃደራዊ ኣገልግሎት ናይ ሕልና ተቓውሞ ምግባር ኣይፍቀድን እዩ። ከም ውጽኢቱ ድማ ንሃይማኖታዊ ናጽነት መሰኻኽር ጅሆቫን ካልኣትን ይነፍጎ ኣሎ። መንግስቲ፡ ነቶም ካብ 2007 ጀሚሮም ኣብ ገዛ ተቐይዶም ዘለዉ ፓትርያሪክ ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ፡ ኣቡነ እንጦንዮስ ዝርከቦም ምስ ዝፍጽሞ ተግባር ንዘይሰማምዑ ውልቀሰባት ምእሳርን ምቕያድን ይቐጽሎ ኣሎ። ሰብ-ስልጣናት ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ከምኡውን ሕቡራት ሃገራት (UN)፡ ኣማኢት ሰባት ብምክንያት ዘለዎም ሃይማኖታዊ እምነታት ኣብዚ እዋን'ዚ ተኣሲሮም ከምዝርከቡ ይኣምኑ፤ ኣመና ምስጢራውን ዕጹውን ሕብረተሰብ ስለዝኾነ ድማ ዝኾነ ወግዓዊ ኣሃዛት ኣይርከብን እዩ።

ብመንጽር'ዚ ጥሕስታት፡ USCIRF፡ ኤርትራ ብመሰረት ኣዋጅ ኢህጉራዊ ሃይማኖታዊ ናጽነት (International Religious Freedom Act (IRFA))፡ ኣብ ዝርዝር "ፍሉይ ምክትታል ዝግበረለን ሃገራት" ("country of particular concern" ወይ CPC) ንክትኣቱ ኣብ 2019 ደጊሙ ይሕብር። ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ፡ ካብ 2004 ጀሚሩ፡ ኣብ ዝሓለፈ ቀረባ ድማ ኣብ ሕዳር 2018፡ ንኤርትራ ኣብ ዝርዝር "ፍሉይ ምክትታል ዝግበረለን ሃገራት" ኣእትይዎ ይርከብ። USCIRF፡ ኤርትራ

ብመሰረት አዋጅ አህጉራዊ ሃይማኖታዊ ናጽነት፡ ኣብ ዝርዝር "ፍሉይ ምክትታል ዝግበረለን ሃገራት" ንክትኣቱ ከምኡውን ነቲ ኣብ 22 CFR 126.1(ሀ) አህጉራዊ ሕግታት ምንቅስቃስ አጽዋር (International Traffic in Arms Regulations) ተጠቒሱ ዘሎ ኣብዚ አዋንዚ ኣብ ተግባር ውዲሉ ዘሎ እገዳ አጽዋር ከምዘለዎ ንክቐጽል ለበዋ የቐርብ።

ለበዋታት ምምሕዳር ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ

- ንመንግስቲ ኤርትራ ምሕጽንታ ንምቕራብ፡ ክልተኣውን ብዙሓውን ድጥሎማስያዊ አገባባት ብቐጻሊ ምጥቃም፡
 - ንፓትርያሪክ ኦርቶዶክስ ኣቡነ እንጦንዮስ ንዝርከብዎም ነቶም ንሃይማኖታዊ ንጥፊታት ብሰላም መገዲ ዘካይዱ እሱራት ብዘይ ምክንያትን ኣብ ዝቐልጠፈ ግዜን ከውጽእ፤
 - ኣብ ልዕሊ ዘይተመዘገቦ ሃይማኖታውያን ማሕበረሰባት ሃይማኖታዊ መከራ ምብጻሕ ከብቅዕን ከምዚኤን ዝኣመሰሉ ጉጅለታት ከምዝምዘገቦ ክገብር፤ ንመሰኻኽር የሀዋ ምሉእ ዜግነት ክህብ፤
 - ብሕቡራት ሃገራት እተመዘዘት ፍልይቲ ራፖርተር ሰብአዊ መሰላት ኤርትራ፡ ብሕቡራት ሃገራት እተመዘዘ ፍሉይ ራፖርተር ናጽነት ሃይማኖት ወይ እምነት፡ ብሕቡራት ሃገራት ዝቐመ ንሃውሪ ቀይዲ ዚከታተል ጉጅለን አህጉራዊ ቀይሕ መስቀልን ብዘይቀይዲ ምብጻሕት ንክገብሩ ወግዓዊ ዕድመ ክህቡ፤
- ሰበ-ሰልጣናት ኤምባሲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ምስ ኣቡነ እንጦንዮስ ንክራኽቡ ክጠልቡ፤ ከምኡውን
- ከምቲ ኣብ 2016 ብኮሚሽን መርመራ ሰብአዊ መሰላት ሕቡራት ሃገራት አሜሪካ ኣብ ኤርትራ (UN Commission of Inquiry on Human Rights in Eritrea) ከምኡውን ቤት ምክሪ ሰብአዊ መሰላት ሕቡራት ሃገራት (UN Human Rights Council)፡ ሕብረት አፍሪቃ፡ ነቶም ኣብ ኤርትራ ኣብ ልዕሊ ሰብአውነት ዝፈጸሙ ውልቀሰባት ዚምርምር፡ ዝኸስሱን ኣብ ቤት ፍርዲ ዜቐርቡን ሓላፍነታዊ ስርዓት ንክተክል ከተባብዕ።

ባይቶ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ከምዚ ዝስዕብ ክገብር ይግባእ፡

- ነዚ ዝስዕብ ምግባር፡ ብዛዕባ ኤርትራ ዝምልከት ብአህጉራዊ ማሕበረሰብ ኣብ ዝካየድ ምእካብ ሓበሬታ ኣበርክቶ ክግበር፡
 - ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ፡ ንዝምድና ሕቡራት መንግስታት አሜሪካን ኤርትራን ዝምልከት ጸብጸብ ንክውህብ ከሓትት፤ ከምኡውን ንዘሎ ጸገማት ሃይማኖታዊ ናጽነትን ካልእ ሰብአዊ መሰላትን ንምፍታሕ ንዝግበር ጸዕርታት ክግምግም፤ ከምኡውን
 - ንጸገማት ሃይማኖታዊ ናጽነትን ካልእ ሰብአዊ መሰላትን ኣተኩሮ ንምሃብ፡ ልኡኻት ባይቶ ናብ ኤርትራ ክልእኹ።

ድሕረ-ባይታ

ኤርትራ
ምሉእ ስም፡ ሃገረ ኤርትራ
መንግስቲ፡ ፕረዚዳንታዊ ሪፑብሊክ
ብዝሒ ህዝቢ*፡ 5,970,646
ብመንግስቲ አፍልጦ እተዋህበን ሃይማኖታት/እምነታት፡ ቁጽጣዊት ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ፤ ሱኒ እስልምና፤ ሮማዊት ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን፤ ከምኡውን ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ
ሃይማኖታዊ ዲሞግራፊ (ስነ-ህዝቢ)፡፡**
 48-50% ክርስቲያን
 48-50% እስላም

*ብCIA ካብ እተዳለወ መወከሲ መጽሓፍ ዓለም (CIA World Factbook) እተረኸበ ግምታዊ ኣሃዝ። **ካብ ክፍሊ ጉዳያት ወጻኢ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ እተረኸበ ግምታዊ ኣሃዝ።

መንግስቲ ኤርትራ፡ ንሃይማኖታዊ ንጥፊታት ብልዑል ደረጃ ይቆጸጸር፤ ካብተን ኣርባዕተ ብዕሊ ኣፍልጦ እተዋህበን ናይ እምነት ማሕበረሰባት፣ ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ፣ ሱኒ እስልምና፣ ሮማዊት ካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን፣ ከምኡውን ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ ወጻኢ ንዝኾኑ ሰባት፣ ናጽነት ሃይማኖት ወይ እምነት ብውሑድ መጠን ይህብ ወይ ድማ ፈጹሙ ኣይህብን እዩ። መራሕ- ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን (Popular Front for Democracy and Justice (PFDJ)) - ዝኾነ ፕረሲደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ፡ ንእተቐወሙዎ ብብርቱቅ መገዲ ይጭፍልቑ፣ ኤርትራ ኣብ 1993 ካብ ኢትዮጵያ ናጽነት ካብ ዝረኸበትሉ ግዜ ጀሚሩ ድማ ደረት-ኣልቦ ስልጣን ብምሓዝ ንኤርትራ ይገዝአ ኣሎ። እቲ ንሃይማኖታዊና ማሕበረሰባት ዚምልከት ፖሊሲታት፡ ኣብ መንጎ ሃይማኖታዊና ጉጅለታትን ዓለማዊ ሕብረተሰብን ግጭት ንምውጋድ ካብ ዝዓለመ ጥወይ ዕላማ ዝወጸ እዩ፤ ከም ውጽኢቱ ድማ መንግስቲ፡ ንሃይማኖታዊ ናጽነት ብኸፋእ መገዲ ይጭፍልቑ ኣሎ። እቶም ንተግባራት መንግስቲ እተቐወሙ ወይ ፍቓድ ንዘይተዋህበን ሃይማኖታዊና እምነታት ዝኸተሉ ውልቀሰባት፡ ብጎሮባብቶም ከምዝጥቆሙ ይኾኑ፤ ካብ ስርሖም ከምዝባረሩ ይኾኑ፤ ዘለዎም ሕሳባት ባንኪ ከምዝዕጸ ይኸውን፤ ከምኡውን ይእሰሩ፡ ስቓይ የጋጥሞም ወይ ብሓይሊ ከምዝጠፍኡ ይግበር። ናይ ጋዜጣ፡ ምእካብ፡ ምቕም ማሕበርን ምዝራብን ናጽነት፡ ልክዕ ከም ናጽነት ሃይማኖት ወይ እምነት እተኸልከለ እዩ። ሽሕ እኳ ኣብ ቅዋም ዘሎ ጽሑፍ፡ ነዚ መሰላት ውሕስነት ዝህብ እንተኾነ፡ ኣብ 1997 ካብ ዝጸደቐሉ ግዜ ጀሚሩ ክሳብ ሕጂ ኣብ ግብሪ ኣይወዓለን ኣሎ። ኣሸሓት ኤርትራውያን፡ ናይ 2015 ከምኡውን ናይ 2016፡ ጸብጻብ'ቲ [ብሕቡራት ሃገራት ዝቐመ ኮሚሽን መርመራ ሰብኣዊ መሰላት ኣብ ኤርትራ \(UN Commission of Inquiry on Human Rights in Eritrea \(COI-E\)\)](#) ንሃይማኖታዊ እሱራት ሕልና ዜጠቓልል ሰፊሕ ስቓይን ግዱድ ጉልበትን ከምዘሎ ይሕብር።

ኣብ 1993 ካብ ኢትዮጵያ ካብ እተፈላለየተሉ ግዜ ጀሚሩ፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ነቶም ካብ 18 ክሳብ 70 ዓመት ዝዕድሚኦም ኣካላውን ኣእምሮኣውን ጥዕና ዘለዎም ዓቕሙ-ኣዳም ዝበጸሑ ኩሎም ሰባት፡ ገደብ ዘይብሉ ሃገራዊ ኣገልግሎት ንክፍጽሙ ኣገዲዱ ይርከብ። COI-E ከምኡውን ውድባት ሰባኣዊ መሰላት፡ እዚ ሃገራዊ ኣገልግሎት'ዚ ልክዕ ከም ባርነት እዩ ይብላ። ኣብ ውትህድርና፡ ሃይማኖት ምኽታል ክልኩል እዩ፤ እቶም እተኸትቡ ወተሃደራት፡ ሃይማኖታዊ ጽሑፋት ሓዘም ወይ ኣብ ሃይማኖታዊ ምትእኻኻብ ክሳተፉ እንተተረኹም፡ ይቐጽዑ እዮም። መንግስቲ ፕረሲደንት ኢሳይያስ፡ ብሰንኪ ምስ ኢትዮጵያ ዝነበረ ግጭት፡ እዚ ሃገራዊ ኣገልግሎት'ዚ ኣድላዩ ከምዝኾነ ከም መርትዖ የቐርብ።

ኣብ ሓምለ 2018—ኣቢ መሓመድ ሓድሽ ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ከም ዝኾነ ካብ እተረጋገጸሉ ግዜ ድሕሪ ውሑዳት ኣዋርሕ—ኤርትራን ኢትዮጵያን፡ ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ሰላም ንዘምጽእ ታሪኻዊ ለውጢ ዝምድና ጸንቢለንን ሓበራዊ መግለጺ ሰላምን ምሕዝነትን ድማ ኣውጺኤንን። እቲ እተፈረመ ስምምዕ ሰላም፡ ነቲ ዝነበረ ግጭት ዶብ ፈቲሕዎን ኣብ መስከረም 2018 ድማ ኣብ መንጎ ኢትዮጵያን ኤርትራን ንዘሎ መሰጋገሪ ነቐጣታት ከምዝኸፈት ገይሩን። ብዙሓት ኤርትራውያንን ኣህጉራውያንን ተዋሳእትን፡ እዚ ሰላም'ዚ፡ ንደረት ኣልቦ ሃገራዊ ኣገልግሎት መኸተምታ ኸገብረሉ ከገድድ'ዩ ዝብል ተስፋ እኳ እንተነበሮም፡ እዝን ካልእ ቀንዲ ለውጥታትን ክሳብ'ዚ ጸብጻብ'ዚ ዝቐርቡሉ ናይ መወዳእታ ግዜ ኣይተገብረን። ደረት ኣልቦ ሃገራዊ ኣገልግሎት፡ ኣብ ርእሰ'ቲ ዝፍጸም ካልእ ዓመጽ ሰብኣዊ መሰላት፡ ብዙሕ ሰብ ካብ ኤርትራ ንክስደድ ቀንዲ ምኽንያት እዩ። ብመሰረት ትካል ስደተኛታት ሕቡራት ሃገራት (UN Refugee Agency)፡ እቲ ዶብ ኣብ እተኸፍተሉ ናይ ፈለማ ወርሒ፡ ኤርትራውያን ብብዝሒ ናብ ኢትዮጵያ ብኡንብኡ ሰጊሮም፡ ከባቢ 10,000 ሓደስቲ ስደተኛታት ኣትዮም፤ መብዛኦኦም ድማ ዑቕባ ዝሓተቱ እዮም። ኣብ መወዳእታ ግዜ'ዚ ጸብጻብ'ዚ፡ ኢትዮጵያ፡ እንተወሓደ 173,000 ኤርትራውያን ስደተኛታት ኣዕቀኑባ ነይራ፡ እንተወሓደ 118,000 ድማ ኣብ ሱዳን ኣዕቀኑም ከምዘለዉ ተሓቢሩ። ንጥሕስት ሰብኣዊ መሰላት ጠጠው ንምባል ዝዚፍ ጻዕሪ ከይተገብረ፡ ስሩዕ ዋሕዚ ስደተኛታት ብቐጻሊ ንክህሉ ተኸእሎ ኣለዎ።

ስምምዓት ሰላም ኣብ ወርሒ ሓምለ ኣብ ኣስመራን ኣብ ጅዳ፡ ስዑዲ ዓረብን ድሕሪ ምኽታሙ፡ ቤት ምኽሪ ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት፡ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ንእተጻዕነ እገዳ ኣጽዋርን ፍሉይ ዒላማ ዝገበረ ማዕቀብን ንክለዓል ኣብ ወርሒ መስከረም ብምሉእ ስምምዕ ኣድሚጹ። ኤርትራ፡ ንዝነበራ ንጹልን ግሉልን ኩነታት ብቐልጡፍ ብምቕያር፡ ምስ ሶማሊያን ጅቡትን ንዘለዎ ዲፕሎማሲያዊ ዝምድናታት ክትጽግን ጀሚራ።

ኩነታት ሃይማኖታዊ ናጽነት 2018

ምዝገባ፦ መንግስቲ፣ ንሃይማኖታዊ ናጽነት ወይ እምነት ንምድራት ከምኡውን ነቲ ኣብ ስልጣን ዘሎ ሰልፊ ንዘይድግፍ መልእኽታትን ዘረባታትን ንምቁጽጸር ከም መሳርሒ ዝጥቀሙሉ፡ ከቢድ ረጅሒታት ምዝገባ ይጥቀሙ። መንግስቲ ኤርትራ፡ ኩሉን ሃይማኖታውያን ጉጅለታት ንክምዝገባ የገድደን እዩ፤ እተን እተፈቐደለን ኣርባዕተ ሃይማኖታት—ቁብጣዊት ኣርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራ፡ ሱኒ ምስልምና፡ ሮማዊት ካቶሊካዊት ኤርትራን ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን ኤርትራን—ኣብ 2002 ናይ ፖሊሲ ለውጢ ድሕሪ ምግባሩ፡ ንክሰርሓ ተፈቐዱለን፤ እንተኾነ ግን ገለ ቀይድታት ይግበረሉን እዩ። ፕረሲደንት ኢሳይያስ፡ ኣባል ኣርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ምዃኑ ይእምን፤ ነተን ነዊሕ እዋን ዝገበራ ናይ እምነት ጉጅለታት ጥራይ ኣፍልጦ ይህበን። ባሕር፡ ፕረሲደንቲያን ቤተክርስቲያን፡ ቤተክርስቲያን ሜቶዳውያንን ሻውዔቲ መዓልቲ ኣድቨንቲስታውያን ዝርከቡን ካልኣት ሃይማኖታውያን ማሕበረሰባት፡ ኣብ ዝሓለፈ እዋን መመልከቲታት ኣቕሪቡን እዮን። ወግዓዊ ምዝገባ ስለዘየካየዱ፡ መሰላት ካልኣት ጉጅለታት እምነታት ኣይከበረሉን ኣሎ፤ ኣብያተ-ኣምልኾ ንክይሃንጹ ወይ ንክይውንና ወይ ድማ ብጉጅለ ምጽላይ ዝኣመሰለ ሃይማኖታዊ ንጥፊታት ንክይካይዱ ተኸልኪሉን ይርከባ። መንግስቲ፡ ኣብ 2018፡ ተወሰኽቲ ሃማኖታውያን ጉጅለታት ፍቓድ ኣይሃበን፤ ንኣሰላምን ክርስትያንን ዘጠቓልላ ዘይወግዓውያን ሃይማኖታውያን ጉጅለታት ብቐጻሊ ዓፊኑ እዩ።

ናይ ሃውሪ ቀይድን ስቓይ ሃይማኖታዊ እሱራት ሕልናን፦ ቆልዑ ዝርከብዎም ውልቀሰባት፡ ብምኽንያት ዘለዎም ሃይማኖታዊ እምነትን ንጥፊታትን ብቐጻሊ ይእሰሩን ይቐየሩን እዮም፤ ኣብ ትሕቲ ሕጊ ድማ ፍርዳዊ መስርሕ ንክግበረሎም ኣይፍቀድሎምን እዩ። ኣባላትተን እተፈቐደለን ሃማኖታት፡ ኣብ ንጥፊታተን መንግስቲ ጣልቃ ብምእታው ስለእተቐወሙ ብቐጻሊ ይእሰሩ እዮም፤ ኣባላት ዘይምዝገባት ሃይማኖታውያን ጉጅለታት፡ ንዘይሕጋዊ ሃይማኖት ምስዝኸተሉ ክእሰሩ ይከኣል እዩ። ኣብ መጋቢት 2018፡ ክቡር ፕረሲደንት እስላማዊ ቤት ትምህርቲ ኣል ዲያ ኣብ ቤት ቀይዲ እንከለዉ ኣብ ኣስመራ ሞይቶም፡ ንምትእትታው መንግስቲ ኣብ ቤት ትምህርቲ ብምቅዋም ምስ ካልኣት መሳርሕቶም ብምዃን ኣብ 2017 ተኣሲሮምን ተቐይዶምን ጸኒሖም እዮም። ንሶም ምስተኣሰሩን ምስ ሞቱን ኣመንቲ ምስልምና ተቐዋሞም እዮም፤ ኣማኢት ድማ ከምእተኣሰሩን እዚ ጸብጻብ ክሳብ ዝቐረበሉ ናይ መወዳእታ ግዜ ድማ ተቐይዶም ከምዘለዉን ይሕበር።

ኣብ ቤት ማእሰርቲ፡ ብዓውታ ምጽላይ፡ ምዝማር፡ ምስባኽ ከምኡውን ምውናን ሃይማኖታዊ መጽሓፍቲ ክልኩል እዩ። እቶም እተኣሰሩ ውልቀሰባት፡ ንእምነቶም ከምዝኸሓዱ ወይ ናብ ኣርቶዶክስ ቤተክርስቲያን ኤርትራ ከምዝጽንቡና ወይ ከምዝምለሱ ኣብ ዝምስክር ሰነዳት ንክፍርሙ ይሕተቱ፤ ከምኡ ምስዘይገቡና ድማ ናብ ዝኸፍኤ ኩነታት ከምዝሰጋገሩ ከምዝግበር ይሕበር። እቲ ብሕቡራት ሃገራት ከምኡውን ጉጅለታት ሰብኣዊ መሰላትን እተሰነደ ጸብጻባት ናይ'ቶም በቲ ኩነታት ዝሓለፉ ሰባት፡ ኣካላዊ ዓመጽ፣ ጾታዊ መጥቓዕትን ስቓይን ንቡርን ቀጻልን ከምዝኾነ ይገልጽ። ሰብ-ስልጣናት፡ ሓደ ሰብ ኣብ ዝእሰረሉ እዋን ንኣባላት ስድራቤቱ ኣይሕብሩን፤ ምኽንያት ማእሰርቲ ኣይህቡን፤ ምስ እሱር ከምዝራኸቡ ኣይገብሩን ወይ ድማ ብዛዕባ ጥዕናኦም ሓበሬታ ኣይህቡን። እሱራት፡ መብዛሕቱ ግዜ ሕክምናዊ ኣገልግሎት ኣይውሃቦምን፤ ብዙሓት ድማ ብሰንኪ ከቢድ ዓመጻት ሰብኣዊ መሰላት ኣብ ቤት ማእሰርቲ ይመቱ እዮም። ንማይ ስርዓዊ ዘጠቓልሉ ብዙሓት ኣብያተ-ማእሰርቲ፡ ብዙሕ ቍጽጋ ንዘለዎም ሰባት ኣብ ዝሕዝ ናይ ሓጺን መገዳዳዚ ኮንተይነራት ከምዝጥቀሙ ይሕበር እዩ። መዓስከር ማእሰርቲ ምዒጥር፡ ኣብ ልዕሊ እሱራት ጨካንን ዘይሰብኡን ኣተሓህዞ ዝግበረሉ ዘስካሕክሕ ቤት ማእሰርቲ እዩ። ዓቢ ምስጢራውነትን ጸቕጥን መንግስቲ ስለዘሎ፡ ብዛዕባ እሱራት ዚምልከት ሓበሬታን ብዝሒ እሱራት ክንደይ ምዃኖምን ኣይፍለጥን እዩ። ኣምለኽቲ፡ ኣብ ነፍስወከፍ ዓመት ብማዕበላት ቍጽጋ ይእሰሩ ኣለዉ፤ ክንደይ ተኣሲሮም ከምዘለዉ ወይ ክንደይ ተፈቲሖም ከምዘለዉን ኣይፍለጥን እዩ። ኣህጉራውያን ጉጅለታት ሃይማኖታውን ሰብኣውን መሰላትን፡ ንቦታን ብዝሒን እሱራት ንክረጋግጹ ብናጻን ስቱርን ኣገባብ ይሰርሑ ኣለዉ። ኣብ 2018፡ እተፈላለዩ ግምታት ማእሰርቲታት፡ ማለት ካብ 300 ክሳብ ልዕሊ 1,000 ሃይማኖታውያን መራሕትን ዓለማውያንን ከምእተኣሰሩ ጸብጻባት ይሕቡር።

ጴንጤቆስጣውያን ወንጌላውያንን፦ ኣብ 2018፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ነቲ ከይመጸ ዝፈርህ ማሕበራዊ ዘይምስምማዕ፡ ኣህጉራዊ ሃይማኖታውን ፖሎቲካውን ምትእትታው ኣብ ውሽጢ ሃገርን ከምዕብል ተኸእሎ ዘለዎ ሃይማኖታዊ ኣኸራርካትን ንምውጋድ ከቢድ ስጉምታት ወሲዱ እዩ። ንናጽነት ካብተን እተፈቐደለን ቍጽጽር ዝግበረለንን ኣርባዕተ ሃይማኖታት ወጻኢ ዝኾና

ጉጅለታት ሃይማኖት ወይ እምነት ብሓይልን ብመደብን ዓፊኑ እዩ። እዚኤን ድማ ነቶም ብኸቢድ ዲላማ እተገብረሎምን ንዘበዘሑ ሃይማኖታዊ እሴታት ሕልና ከምዝሸፍኑ ዝሕበር ማሕበረ-ሰብ ጴጥንጢያውያንን ወንጌላውያንን ዘጠቓልላ እዩን።

ሰበ-ስልጣናት፡ ኩነታት ወይ ክስታት-ቶም ኣብ 2017 ካብ ገዛ-ገዛ ተሃዲኖም እተቐየዱ ብግምት ኣማኢት ዝኾኑ ክርስትያናት ዝምልከት ሓበሬታ ኣይሃቡን ኣለዉ። ሓይልታት ጸጥታ፡ ኣብ ኣኼባታት ጸሎትን ሃይማኖታዊ በዓላትን እተሳተፉ ጴጥንጢያውያን ወንጌላውያንን ምእሳር ቀጺሎም እዮም። ኣብ መጋቢት 2018፡ ሰበ-ስልጣናት፡ 332 ክርስትያናት ከምዝሓሰሩ ይሕበር። ኣብ ወርሒ ሓምለ፡ ኣብ መንጎ ኢትዮጵያን ኤርትራን በረራታት ነፈርቲ ምስጀመሪ፡ ኢትዮጵያዊ ጴጥንጢያውያን ሰባኺ፡ ሱራፍኤል ደምሴ፡ ምስ ወንጌላውያን ንኸራኹብ ናብ ኣስመራ ተጓዲዙ፡ ብግልጺ ድማ ንህዝቢ ክሰብኽ ተራእዩ። ሓይልታት ጸጥታ፡ ነዚ ሰባኺ ሰላም ኢሎም ወይ ምስኡ ተራኺቦም ኢሎም ንዝኣምንዎም ልዕሊ 40 ክርስትያናት ኣሲሮም። ከምኡውን ኣብ ወርሒ ሓምለ፡ ፍቓድ ካብ ዘይተዋህበን ጉጅለታት እምነት ንዝኾኑ 35 ክርስትያናት ከምዝፈትሑ ተሓቢሩ። እዞም ክርስትያናት፡ እንተወሓደ ንኣርባዕተ ዓመታት እተቐየዱ እዮም። ኣብ ኣኼባታት ወይ መደባት ኣምልኽ ቤተ-ክርስትያናት ከምዘይሳተፉ ኣብ ቃል-መብጽዓ ንኸፍረሙ ጸቕጢ እተገብረሎም እዮም።

ብዙሓት ወንጌላውያንን ጴጥንጢያውያንን ንልዕሊ 13 ዓመታት ተቐይዶም ይርከቡ፤ ሓያሎ ፓስተራት ድማ ይርከቡዎም። ካብ ምሉእ ወንጌል ቤተ-ክርስትያን ዝኾኑ ፓስተር ኪዳነ ወልዱ (ካብ 2005 ጀሚሩ) ከምኡውን ቐሺ ሃይለ ናይዝጊ (ካብ 2004 ጀሚሩ)፡ ካብ ምሉእ ወንጌል ቤተ-ክርስትያን ደቡባዊ ምብራቕ ዝኾነ ፓስተር ክፍሉ ገብረመስቀል (ካብ 2004 ጀሚሩ) ከምኡውን ካብ ሬማ ወንጌላዊት ቤተ-ክርስትያን ምጽዋዕ ዝኾነ ፓስተር ሜሮን "ሚልዮን" ገብረስላሴ (ካብ 2004 ጀሚሩ)። ኣብ ወርሒ ሰነ፡ ካብ 2005 ጀሚሩ ተቐየዱ ዝነበረ ካብ ቃለ ህይወት ቤተ-ክርስትያን ዝኾነ ፓስተር ዑቕባሚካኤል ተኸለሃይማኖት ተፈቲሑ።

መሰኻኸር የሆዋ፡ ካብ 1994 ጀሚሩ፡ መሰኻኸር የሆዋ፡ መሰረታዊ ዜግነታዊ መሰላትን ሃይማኖታዊ ናጽነትን ስኢኖም ኣለዉ። ንኣፍሪቃዊ ቻርተር ሰብኣውን ህዝባውን መሰላት (African Charter on Human and People’s Rights (ACHPR)) ኣብ 2018 እተዋህበ ጸብጻብ፡ መንግስቲ፡ ኣብ ህዝቢ ጽልኢ ስለዘስዓበን ንሃይማኖቶም ፖሎቲካዊ መልክዕ ስለዘትሓዙን ተባሂሉ ንመሰኻኸር የሆዋ ንእተገብረሎም ኣተሓሕዞ ምኽንያት ክህበሉ ይፍትን እዩ። ፕረሲደንት ኢሳይያስ ናብ ስልጣን ኣብ ዝመጸሉ ግዜ፡ ንዜግነት መሰኻኸር የሆዋ ብህጹጽ ከምዝገሃሰ ገይሩ፤ ምኽንያቱ ድማ ንናጽነት ኣብ እተኸየደ ውግእ ከም ኣብ 1993 እተገብረ ረፈረንዱምን ፖሎቲካዊ ግሉልነት ስለዘርኣዩን ንወተሃደራዊ ኣገልግሎት ድማ ቀጺሊ ሕልናዊ ተቃውሞ ስለዝገበሩን እዩ። ከም ውጽኢቱ ድማ መሰኻኸር የሆዋ፡ ሰነዳት መንነት መንግስቲ፡ ወረቓት ፍቓድ ቢዝነስን መርዓን ከምኡውን ዕድገት መሬትን ተኸለኦም ይርከቡ። ብተወሳኺ፡ ተማሃሮ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ ድሕሪ ምውድኦም ወተሃደራዊ ስልጠና ንኸወስዱ ስለዘገድድ፡ መሰኻኸር የሆዋ፡ ኣብ መበል 12 ክፍሊ ንኸምሃሩ ከምዘይምዘገቡ ይሕበር። ስለዚ ድማ ትምህርቶም ከዛዘሙ ኣይክእሉን።

መሰኻኸር የሆዋ፡ ከም ኣብ ውልቃዊ ገዛውቲ ሃይማኖታዊ ኣገልግሎት ምክያድ ወይ ኣኼባታት መጽናዕቲ መጽሓፍ ቅዱስ ምግባር ዝኣመሰለ መዳያት እምነቶም ብምኽታሎም ክሲ ከይቀረበሎም ይእሰሩ፤ ኣብ ክፉእ ኩነታት ከምዝቐየዱ ይግበር፤ ከምኡውን ሕጋዊ ውክልና ወይ ህዝባዊ ፍርዳዊ መሰርሕ ንኸይግበረሎም ይኸልከሉ እዮም። መሰኻኸር ኣባላት ስድራ ናይ ካልኣት እምነታት ድማ ይእሰሩን ስቓይ ድማ የጋጥሞምን ኣሎ። ስለሰተ መሰኻኸር የሆዋ፡ ካብ 1994 ጀሚሮም ኣብ ቤት ማእሰርቲ ይርከቡ ኣለዉ። ብመሰረት መሰኻኸር የሆዋ፡ ብዘዕባኦም ጸብጻብ ካብ ዘለዎም ኩሎም እሴታት፡ ሓደ ጥራይ ኣብ ቤት ፍርዲ ቀሪቡ ፍርዲ ተቐቢሉ። ኣብ ጥርን መጋቢትን 2018፡ መሰኻኸር የሆዋ ዝኾኑ ሃብተሚካኤል ተስፋማርያምን ሃብተሚካኤል መኮነንን - ክልቲኦም ብሰበ-ስልጣናት ቅድሚ 10 ዓመታት ተኣሲሮም - ኣብቲ ኩሎም መሰኻኸር የሆዋ ከምእተኣሰሩሉ ኣብ ዝፍለጥ ቤት ማእሰርቲ ማይ-ስርዓተ ተቐይዶም እንከለዉ ሞይቶም እዮም።

ፍሉጣት ሃይማኖታውያን ማሕበረሰባት፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ወግዓዊ ተፈላጥነት ንዝሃበን ሃይማኖታውያን ትካላት ሃይማኖታዊ ናጽነት ኣየኸብረለን እዩ፤ ንዘለወን ምምሕዳርን ንጥፊታትን ብጥብቂ ይቆጸጸር። መብዛሕቶም ኤርትራውያን

ክርስትያናት፡ አባላት ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን ኤርትራ (አባላት ምብራቻዊት ስድራቤት ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን) እዮም፤ ብዓለማዊ ደረጃ ብግምት ናይ ክልተ ሚልዮን አባልነት አለዎ። ኣብ ኤርትራ ዘለዉ አሰላም፡ ብቐንዱ ሱኒ ኮይኖም፡ መንግስቲ ድማ ካልኣት ዓይነታት ምስልምና አፍልጦ ኣይህብን እዩ። እቲ መንግስቲ ንእስላም- ንሃይማኖታዊ ትምህርቲ- ንክቆጻጸር ዝህቦ መብዛሕቱ መርትዖታት፡ ዝኾነ ሃይማኖታዊ ትምህርታት ንመንግስቲ ንክይቆይር ወይ ንክይብደህ ወይ ድማ ሃይማኖታዊ ኣክራርነት ንክየጋጥም ኣብ ዘለዎ ፍርሃት ዝምርኮስ እዩ።

ሸሕ እኳ መንግስቲ ኤርትራ፡ ኣብ ሃይማኖታዊ ትካላትን መዓርጋትን ጣልቃ ከምዝኣቱ እንተኸሓደ፡ መንግስቲ፡ ኣብ ቀንዲ መዝነት ስራሕ ባዕሉ መራሕቲ ይመርጽ፤ ኣብ ኤርትራን ኣብ ወጻኢ ኣብ ዝርከቡ ሃይማኖታዊ ማሕበረሰባት ኤርትራን ንዝካየድ ንጥፊታት ብጥብቂ ይከታተል። መንግስቲ ኤርትራ፡ ንፓትርያሪክ ኦርቶዶክስ ኤርትራን ሙፍቲ ማሕበረሰብ ምስልምና ኤርትራን ከምኡውን ካልኣት ታሕተዋይ ደረጃ ዘለዎም ሃይማኖታዊ ሰብ-ስልጣናት ይምዝዝ። እቶም ብሰንኪ ንምትእትታው መንግስቲ ዘይምእዘዘም ከምዝትክኡ እተገብሩ ፓትርያሪክ እንጦንዮስ፡ ካብ 2007 ጀሚሮም ኣብ ዝተኣሰሮም ይርከቡ፤ ካብ 2017 ጀሚሮም ድማ ናብ ህዝቢ ኣይተራእዩን። ጉዳዮም ድማ ብUSCIRF ኣብ ዝካየድ [ፕሮጀክት ሃይማኖታዊ ኡስራት ሕልና](#) ተገሊጹ ይርከብ። እዚ ፍጻሜ'ዚ፡ ኣብ መንገዱ ኣባላት ቤተክርስቲያን ምፍልላያት ኣሰዲቡ፤ ገሊኦም ምስቲ ሓድሽ እተመርጸ መሪሕነት ከውግኑ እንከለዉ፡ ካልኣት ድማ ንፓትርያሪክ እንጦንዮስ እመናት ኮይኖም ይርከቡ ኣለዉ።

ብተወሳኺ፡ መንግስቲ፡ ምስ ኣህጉራውያን ጉጅለታት ንዝግበርዎ ርክባት ብጥብቂ ይቆጻጸር፤ ከምኡውን ኣባላት፡ ብኣጉራውያን ሃይማኖታዊ ውድባት ኣብ ዝምወል ሃይማኖታዊ ትምህርቲ ወይ ጉዳያት ንክሳተፉ ናብ ወጻኢ ሃገር ንክገዱ ይክልከሉ እዮም። ናብ ኤርትራ ዝገዱ ወጻኢ ወጻኢታት፡ ንሃይማኖታዊ ትካላት ንክበጽሑ ፍሉይ ፍቓድ ክረኽቡ ይግደዱ እዮም። ካህናት ኤርትራ፡ ገደብ ኣብ ዘይብሉ ወተሃደራዊ ኣገልግሎት ከምዝኣትዉ ኣይግበርን እዩ፤ እንተኾነ ግን መንግስቲ ኣብዘም ጉጅለ ተወሳኺ ሓበራዊ ቀይድታት ብምግባር ሕኒ ከምዝፈዲ ይሕበር። ኣንጻር መንግስታዊ ሽመትን ካልእ ጣልቃታትን እተገብረ ተቓውሞታት፡ ብብዝሒ ሰባት ከም ዝእሰሩ ኮይኖምን ሓይልታት ጸጥታ ድማ ሰላማዊ ሰልፍታት ንዝገቡ ሰባት ብቐጻሊ ጥይት ይትኩስሎም እዮም። ብዝሒም ዘይፍለጡ ኣሰላምን ክርስትያናትን፡ መንግስቲ ኣብ ልዕሊ ትካላቶም ብዝገብሮ ግበታ ንብረት ብምቅዋምም ኣብ ቀይዲ ይርከቡ።

ብመሰረት ኣብ 1995 ዝወጸ ኣዋጅ መንግስቲ ንኹሉ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ክቆጻጸር ይግብኦ ስለዝብል፡ መንግስቲ፡ ኣብ 2017፡ ንሃይማኖታዊ ትምህርታዊ ትካላት ክቆጻጸር ጀሚሩ። መንግስቲ፡ እዘን ኣብያተ-ትምህርቲ ንኣክራርነት የተባብዓ ነይረን ዝብል ጸለመ ብምጽላም፡ ምዕጻው እስላማውያን ኣብያተ-ትምህርትን ትካላትን ከምኡውን ምእሳር መምሃራን ኣካዪዱ፤ እዚ ድማ ነቲ ኣብ 1995 ዝወጸ ኣዋጅ ኣብ ግብሪ ንምውጻል እዩ። ኣብ ሃይማኖት እተሞርኮሰ ንዘጋጥም ፈላላዪ ትምህርታት ወይ ኣድልዎ ንምክልኻል ኣብ ሓሳብ ብዘእተወ ጸዕሪ፡ መንግስቲ፡ ኣብ 2017፡ ኣብያተ-ትምህርቲ ናብ ምምሕዳር ህዝባውያን ኣብያተ-ትምህርቲ ጸብጻብ ክቆርባን ምስ ስርዓተ-ትምህርቲ መንግስቲ ክሰማምዓን ከምዝግባእ ዝሕበር ደብዳቤ ናብ መራሕቲ ኣብያተ-ትምህርቲ ኦርቶዶክስ፡ ካብኡ ኣስላምን ልኢኹ። ገለ ውልቃውያን ናይ ክርስትያናትን ኣሰላምን ኣብያተ-ትምህርቲ፡ ኣብ መወዳእታ 2017 ወይ ኣብ ፈላጊ 2018 ከምእተዓጸዉ ተሓቢሩ። ካልኣት ድማ መንግስታዊ ኣብያተ-ትምህርቲ ክኾና ወይ ድማ ከም ኣብ ቅዱስ መዓልቲ ምዕጻው ትምህርቲ ዝኣመሰለ ንዘለወን ሃይማኖታዊ ትምህርታትን ፖሊሲታትን ንክቆይሩ ከምዝግድዳ ኮይነን እዩ። ምስቲ እተሰደ ደብዳቤ ድማ መንግስቲ፡ ዝርዝር ኣሰማት ንክህባ ሓቲትወን፤ ከም ምክዳን ሕጃብ ብኣሰላም ወይ መስቀል ብክርስትያናት ዝኣመሰለ ሃይማኖታዊ ምልክታት ንክይግበር ንኣብያተ-ትምህርቲ መምርሒ ሂቡ። እዚ ለውጥታት፡ ንናጽነት ሃይማኖት ወይ እምነት ኣብያተ-ትምህርቶምን ተማሃሮን ይጥሕስ'ዩ ብምባል ኣብ እተቐመጡ እዮን፤ ሰብ-ስልጣናት፡ ንብዙሓት ሓለፍትን ተማሃሮን ቤት ትምህርቲ ኣሲሮም እዮም። ክቡር ፕረሲደንት ሓጅ ሙሳ መሓመድ ኑር ዝርከብዎም መራሕቲ እስላማዊ ቤት ትምህርቲ ኣል ዲያ፡ ኣብ ቤት ትምህርቶም ንእተገብረ ለውጢ ኣብ ዝተቐመጡ እዮን፤ ኣብ ጥቅምቲ 2017 ተኣሲሮም። ኣማኢት ሰባት፡ ንማእሰርቶም ተቐደሞም፤ ከም ውጽኢቲ ድማ ንሶም ከምዝእሰሩ ኮይኖም። ኣብ መጋቢት 2018፡ ኣብ ቀይዲ ሞይቶም - ሬሳ ሓጅ ሙሳ ናብ ስድራኡም ከምዝውሃብ ኮይኑ፤ ጠንቂ ሞቶም

ድማ አይተዋህም። ብመሰረት ጉጅለታት ሰባአዊ መሰላትን ውድብ ሕቡራት ሃገራት፣ ቆልዑ ዝርከብዎም ልዕሊ 800 ሰባት፣ ድሕሪ መዓልቲ ቀብሮም ተአሲሮም እዮም።

ፖሊሲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ

ኣብ 2018፡ ኣብ መንገዱ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካን ኤርትራን ዘሎ ዝምድና፡ ሕማቕ ኮይኑ ቀጸሉ። ካብ 2010 ጀሚሩ፡ ኤርትራን ሕቡራት መንግስታት አሜሪካን ኣምባሳዳራተን ኣይተቐያየሩን ኣለዎ። ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ሓገዝ ጸጥታ ወይ ልምዓት ንኤርትራ ኣይትህብን ኣላ፤ መንግስቲ ኤርትራ፡ ኣብ 2005 ንወኪል ኣህጉራዊ ልምዓት ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ (USAID) ካብቲ ሃገር ከምዚ ወጽኦ ገይሩ። ኤርትራ፡ ንኣህጉራውያን ተሓጋገዘቲ ኣመና ዕጽውቲ እያ፤ ሓበሬታ ንክትረከብ ኣዝዩ እተወሰነ እዩ፤ ሰብ-መዚ ኤምባሲ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ኣብ ውሽጢ ሃገር ዝገብርዎ ምንቅስቃስ ኣመና ከምዝውሰን ተገይሩ እዩ። ኤርትራ፡ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ንሽማ ተጻልም ኣላ፡ ብዛዕባ ኩነታት ሰብአዊ መሰላት እተዛብዑ ሓበሬታ ትዝርግሓ ኣላ ከምኡውን ኣብታ ሃገር ንዝጸንፀ እገዳ ሕቡራት ሃገራት ሓላፍነት ክትስከም ኣለዎ ብምባል ብቐጻሊ ትኸሳ እያ።

ብሰንኪ ኤርትራ ኣብቲ ዞባ ንነዊሕ እዋን ዝፈጠረቶ ናይ ጸጥታን ዶብን ጸገማት፡ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ኣብ ልዕሊ መንግስትን ቀንዲ ተዋሳኔቲ ውልቀሰባትን ንዝጸንፀ እተፈላለዩ ውሳኔታትን እገዳታትን ሕቡራት ሃገራት ደጊፋቶ እያ። ነዚ ድማ የጠቓልል፡ [ውሳኔ ቤት ምክር ጸጥታ ሕቡራት ሃገራት \(UN Security Council Resolution \(UNSCR\) 1907 \(2009\)\)](#)፡ ኤርትራ ንዕጠቓት ጉጅለታት ደገፍ ብምሃብን ዘይምርግጋኦቲ ዞባ ምክንያት ብምዃን፡ እገዳ ኣጸዋርን ማዕቀብ ኣብ ልዕሊ ውልቀሰባትን፡ ብመሰረት [ውሳኔ ላዕለዋይ ፈጻሚ \(Executive Order 13536\)](#)፡ ብፍሉይ ማዕቀባት እተገብረሎም ሰብ-መዚ ኤርትራ፡ ከምኡውን ብኤርትራ ንእተገብረ ናይ ምንዓብ ንጥፈት ንምውጋዝን ንዕምም ጉጅለ ምክትታል ሕቡራት ሃገራት ኣብ ሰማልያን ኤርትራን (SEMG) ንምስፋሕን ዝወጸ ውሳኔ [UNSCR 2023 \(2011\)](#) እዩ። ሸሕ እኳ SEMG ንእተዋህባ ዕምም ክትፍጽም እንተተኸልከለትን ብሰንኪ ክልከላ መንግስቲ ኤርትራ ድማ ንሸምንተ ዓመታት ዝኣክል ግዜ ንኤርትራ ንክትበጽሕ ዘይከኣለትን እንተኾነት፡ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ንእገዳ ኣጸዋርን ሰራሕ SEMGን ክሳብ 2018 ብቐጻሊ ደገፍ ሂባ እያ።

እንተኾነ ግን፡ ኣብ 2018 ኣብ መንገዱ ኤርትራን ኢትዮጵያን እተገብረ ስምምዕ ሰላም፡ ኢትዮጵያን ካልኣት ተዋሳኔትን ማዕቀባት ኤርትራ ንክልዓል ደገፍ ብምሃብም፡ ኣብ ኣህጉራዊ ዝምድናታት ዓቢ ለውጢ ንክመጽእ ምክንያት ኮይኑ እዩ። ሸሕ እኳ፡ ኤርትራ ከም ቅድመ-ኩነት ኣብ ጉዳያት ሰብአዊ መሰላት ምዕባል ንክተርኢ፡ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ ብቐንዱ ትጽቢት ዝገበረት እንተኾነት - ንሳ ግን ምምሕያሽ ኣየርኣይተን - እቲ ማዕቀባት ሕቡራት ሃገራት ኣብ መወዳእታ ንክልዓል ተሰማሚዓ እያ። ኣብ ሕዳር 14፡ [UNSCR 2444 \(2018\)](#)፡ ማዕቀባት ኤርትራ ንክልዓልን ስርሑ ንክብቅዕን ውሳኔ ምሉእ ብምሉእ ኣሕሊፉ። ንኣል-ሸባብን ዞባዊ ግጭትን ደገፍ ምሃብ ዘጠቓልል - ቀንዲ ጠንቅታት ማዕቀባት ኣብዚ እዋንዚ ግሉጽ ስለዘይኮነ፡ ብዙሓት ኣባላት ሃገራት ነዚ ውሳኔዚ ደጊፈንኦ።

ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ፈለማ ኣብ CPC ንክትኣቱ ዝገበረት ኣብ መስከረም 2004 እዩ፤ ኤርትራ ኣብ መስከረም 2005 ኣብ ዝርዝር CPC ዳግማይ ምስኣተወት ድማ ክፍሊ ጉዳያት ወጸኢ፡ ብመሰረት IRFA፡ ፍሉይ ማዕቀባት ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ከምዝገበረ ኣፍሊጡ። ክፍሊ ጉዳያት ወጸኢ፡ ኣብ 28 ሕዳር 2018 ኣብ ዝርዝር CPC ደጊሙ ከምእትኣቱ ገይሩ፤ ምስኡ ዝተኣሳሰር እገዳ ኣጸዋር ድማ ከምዝቐጸል ገይሩ።